

GÖÇ ve DIASPORA AKADEMİSİ

İHTİSAS

SEMİNERLERİ

2018-2019

GAV

GÖÇ ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR MIGRATION STUDIES
مركز دراسات الهجرة

GÖÇ ARAŞTIRMALARI VAKFI

Göç hareketleri günümüzde küresel bir mesele olarak, başta kaynak ve hedef ülkeler olmak üzere çok geniş bir coğrafyayı etkilemekte; siyasi, kültürel, ekonomik ve sosyal boyutları ile uluslararası alanda politika belirleyici hale gelmektedir.

Türkiye de 1950’li yıllardan bu yana başta Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyanın farklı coğrafyalarına göç veren bir ülke olmuştur. Zaman içinde dünyanın farklı yerlerinde yaşayan Türk vatandaşları, toplumsal ilişkileriyle, siyasal katılımlarıyla, ticari potansiyeliyle farklı ve kalıcı alanlar yaratarak bir diaspora toplumu haline gelmiştir.

2010 yılında kurulan Göç Araştırmaları Vakfı (GAV), öncelikli olarak yurtdışında yaşayan Türk toplumunun dil ve kültür birikimi, sosyal, kültürel ve siyasi meseleleri ve yaşadıkları ülkelerin katılım/uyum/asimilasyon politikalarına ilişkin araştırmalar yapmayı, çözüm önerileri geliştirmeyi, bu amaçlar doğrultusunda kamuoyu oluşturmayı ve karar alıcıları bilgilendirmeyi hedeflemektedir.

Bununla birlikte Vakıf, anavatanı ile bağlarını sürdüren bu toplumun Türkiye’de kamu hizmetlerinden sosyal ve kültürel konulara kadar karşılaştığı sorunları yakından takip ede-

rek, bu sorunları ortadan kaldıracak çözümler üretmeyi, yurtdışındaki toplumumuzun tecrübelerinden hareketle Türkiye’de iltica ve göç konularına ilişkin çalışmalar yapmayı ve katılım politikalarına destek vermeyi amaçlamaktadır.

Vakıf, bu alanda bilinçli ve donanımlı insan kaynağı yetiştirmek amacı ile bu sene ilk defa GAV Burs Programını ve içerisinde birçok alt eğitim modülü olan Göç ve Diaspora Akademisini başlatmıştır.

GAV, bu amaçlarla bünyesinde çeşitli konulara odaklanacak araştırma merkezleri yer almaktadır.

- Türkçe Anadil ve Çift Dillilik Araştırmaları Merkezi (TAÇDAM)
- İslam Düşmanlığı ile Mücadele Araştırmaları Merkezi (İDMAM)
- Müslüman Azınlıkların Haklarını Araştırma Merkezi (MAHAM)
- Türk Diaspora Araştırmaları Merkezi (TÜDAM)
- Türkiye Göç Araştırmaları Merkezi (TÜGAM)

Her bir merkez ile alanında öncelikli projeler yürütülmesi, araştırma, tez ve politika belgelerinin hazırlanması, çeşitli seminer, kurs, benzeri eğitimlerle alana ilişkin insan kaynağının yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

GÖÇ VE DIASPORA AKADEMİSİ

Göç ve Diaspora Akademisi, bütüncül bir bakışla göç konusunu akademik yaklaşım, politik uygulama ve sosyolojik sonuçları ile ele alan, yurtdışında yaşayan Türk diasporasını ilgilendiren meseleleri farklı açılardan, derinlemesine irdeleyen bir eğitim ve araştırma ortamıdır.

Akademi bünyesinde her yıl farklı düzeylerdeki katılımcılara yönelik alt eğitim modülleri oluşturulmaktadır. Göç ve diaspora konularına giriş derslerini içeren **Temel Eğitim Programı**, alan uzmanı yetiştirmeyi amaçlayan **İhtisas Seminerleri** ve belirli hedef grupları için tematik **Yaz-Kış Okulları** akademinin alt modüllerini oluşturmaktadır.

Akademimiz bu sene ilk olarak İhtisas Seminerleri ile kapılarını bu alanda uzmanlaşmak isteyen adaylara açmaktadır. İlgili konular üzerinde çalışan uzman ve akademisyenlerin yönetiminde düzenlenen İhtisas Seminerleri, üniversitelerin lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına kayıtlı öğrenciler ve bunun yanı sıra kamu kurum ve kuruluşlarında görevli uzmanlara/İlgililere yönelik hazırlanmıştır. Seminerlerin temel amacı ise göç ve diaspora başlıklarını eğitim, kültür, siyasal katılım, entegrasyon politikaları, dil ve kimlik gibi birçok farklı perspektiften değerlendirerek bu alanda uzman insan kaynağı yetiştirmektir.

Sıkça Sorulan Sorular

• **Seminerlere kimler başvurabilir?**

İhtisas Seminerlerine bu konulara ilgi duyan ve bu alanlarda okuma ve araştırma yapan lisans son sınıf, ve lisansüstü öğrencileri ile ilgili alanlarda özel ve kamu kuruluşlarında çalışan uzmanlar başvurabilir.

• **Başvurular nasıl gerçekleşiyor?**

Başvurular belirtilen tarihler arasında Göç Araştırmaları Vakfı'nın internet sayfası (www.gocvakfi.org) üzerinden gerçekleştirilecektir.

• **Başvuru sonrası değerlendirme süreci nasıl işliyor?**

İlan edilen son başvuru tarihinin ardından adaylar ön değerlendirmeye tabi tutulacak ve sonrasında e-posta yoluyla mülakata davet edilecektir.

• **İhtisas seminerlerine katılım ücretli midir?**

Seminerlerin tamamı ücretsizdir.

• **Katılımcılardan neler bekleniyor?**

Seminerlere yüzden 80 oranında katılım mecburiyeti vardır. Seminerler kapsamında verilen okumaları zamanında yapılması beklenmektedir. Ayrıca katılımcılar seminerlerin sonunda makale hazırlamakla yükümlüdürler.

• **Program sonrasında sertifika veya katılım belgesi veriliyor mu?**

Derslere öngörülen oranda katılım sağlayan ve şartları yerine getiren katılımcılara program sonrasında sertifika/katılım belgesi takdim edilecektir.

• **İhtisas Seminerleri hakkında detaylı bilgiye nereden ulaşabilirim?**

Detaylı seminer içerikleri, ders takvimi ve iletişim bilgileri Göç Araştırmaları Vakfı'nın internet sayfasında mevcuttur.

SEMİNER KONULARI

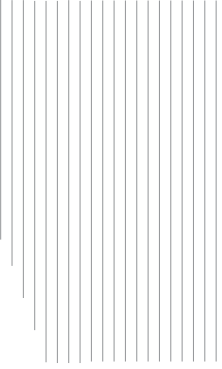
	Sayfa
Batı Avrupa Ülkelerinde İslam ve Müslümanların Kamusal Alanda Kabulü	10
Diaspora Politikalarının Gelişimi ve Türkiye'nin Diaspora Politikası	12
Müslüman Azınlıklara Yönelik Ötekileştirme ve Ayrımcılık	14
Suriye Mülteci Krizi: Bölgesel Çabalar ve Uluslararası Tepkiler	16
Uluslararası Göç Politikaları ve Türkiye Tecrübesi	18
Türk Diasporasında Dil, Kültür ve Kimlik	20
Türk Diasporasında Dini Kimlik	22
Türk Dış Göç Tarihi ve Türk Diasporasının Oluşumu	24

DR. MELEK SARAL

SOAS
UNIVERSITY OF LONDON

Doktorasını Münih Üniversite-si'nde Siyaset Bilimi alanında yapan Saral, aynı zamanda yandal olarak Hukuk alanın-da da eğitim almıştır. Halen SOAS'da "Human Rights in the Post-Uprisings Middle East: Emerging Discourses and Practices in Egypt, Tunisia and Morocco" konusunda proje yürütmektedir.

seminer

**Batı Avrupa Ülkelerinde
İslam ve Müslümanların
Kamusal Alanda Kabulü**

2 Mart –14 Nisan

3 Hafta Sonu, Cumartesi-Pazar 10:00-15:00

Bu seminerin amacı son yüzyılda Avrupa'da göçler ve ihtida ile oluşan Müslüman topluluğun siyasal diskur, hukuk sistemi ve toplumda nasıl kabul gördüğünü incelemektir. Müslüman toplumun gelişim süreci ile bağlantılı eğitimden iş hayatına birçok alanda dini hak temelli ihtiyaçları ortaya çıkmıştır. Bireysel hakların yanında kolektif haklar da gündemde yer etmiştir.

Son yıllarda Avusturya'da yüz yıl önce çıkartılan İslam Yasasının revizesi ile beraber gündemde yer alan İslam'ın yasal çerçeveye oturtulması girişimleri İslam'ın Avrupa ulus devletlerinin ruhuna uygun olarak dizayn edilmesi çabaları olarak eleştirilmiştir. Almanya, Fransa ve diğer ülkelerde de İslam ve Müslümanlarla ilgili kapsamlı düzenlemeler gündeme gelmiştir.

Bu derste Avrupa dini-devlet-toplum ilişkisinin zeminini teşkil eden hukuki çerçeve karşılaştırmalı olarak incelenecek, uygulamadaki yaklaşımlar, fırsatlar ve engeller İslam ve diğer dinleri mukayese ederek irdelenecektir. Kurumsal yapılardaki İslam ve Müslümanlara yönelik uygulamalar analiz edilerek tartışılacaktır. Siyasal diskur ve akademik literatürde son gelişmeler kritik edilerek ülkelerin İslam politikaları mukayese edilecektir.

Seminer boyunca öğrencilerin verilen literatürü okuyarak derslere aktif olarak katılımları beklenmektedir.

- Batı Avrupa'daki Müslümanların Toplumlaşma Süreçleri ve Durumları
- Batı Avrupa'daki Müslümanlar ve Güncel Meseleler
- Batı Avrupa Ülkelerinde Din-Devlet İlişkileri
- İslam Dininin Tanınması ve Konumlandırılması Işığında Müslümanların Hakları
- Ayrımcılık, İslamofobi, Irkçılık ve Batı Avrupa'da Müslüman Toplumu
- Batı Avrupa Ülkelerinde İnanç Özgürlüğü ve Haklar

MEHMET KÖSE

YTB ESKİ BAŞKANI

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan Köse, aynı üniversitede Diaspora Politikaları alanında doktora eğitimine devam etmektedir. Yurt içi ve yurt dışında birçok sivil toplum kuruluşunda aktif görev almıştır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının kuruluş çalışmalarında yer almış ve söz konusu başkanlıkta Başkan Yardımcısı ve Başkan olarak görev yapmıştır.

seminer

**Diaspora Politikalarının
Gelişimi ve Türkiye'nin
Diaspora Politikası**

23 Şubat – 5 Nisan
Her Cumartesi 15:00-17:00

Teknolojik devrim, mekânın önemini yitirmesi, insanların iletişimlerinin mekândan bağımsızlaşması ya da yeni sanal mekânlara taşınması hayatımızı değiştirmiştir ve değiştirmeye devam etmektedir. Bu değişime bireyler gibi devletler de tepki vermekte ve yeni ihtiyaçlar doğrultusunda değişmektedirler. Bu seminerin amacı dinamik küresel eğilimlerin dünyada nasıl yeni bir politika alanı oluşturduğu ve bu resim içerisinde diaspora politikalarının gelişimi ve ülkemizin dış göç politikasının diaspora politikasına dönüşümü hakkında bilgi vermektir.

Seminerde diaspora kavramının tarihsel gelişimi, konseptin oluşumu ve politikaya dönüşümünü karşılaştırmalı olarak incelenecek ve Türkiye'nin kurumsallaşma sürecine giren diaspora politikası analiz edilecektir. Son dönemlerde devletlerin bakanlık seviyeleri de sahil olmak üzere, danışma kurulları, parlamento komisyonları ve diaspora vekilleri ile politikaları kurumsal yapıya kavuşturdukları görülmektedir. Vatandaşlık politikaları, siyasal katılım, kültür, eğitim, dil ve din politikaları mukayeseli olarak analiz edilecektir. MPI ve EMIX diaspora/göç politikalarını mukayese eden endeksler irdelenecektir.

Aynı kapsamda 1960'larda yoğunlaşan Türk dış göçünün yönetimi ve diaspora politikasının oluşum aşamaları analiz edilecektir. İşgücü ihracı, tasarruf ve yatırımları çekme ile başlayan eğitim ve din hizmeti ile gelişen zaman zaman güvenlik kaygılarıyla farklılaşan, siyasal katılım hakkı ile birlikte farklı boyuta dönüşen Türkiye'nin politikaları incelenecektir.

- Diaspora: Kavramdan Konsepte Dönüşüm
- Diaspora Oluşum Süreçleri ve Örnekler
- Diaspora Politikalarının Oluşumu ve Kurumsallaşma Süreçleri
- Vatandaşlık Politikaları ve Siyasal Katılım
- Ekonomik Politikalar
- Dil ve Kültür Politikaları
- Türkiye'nin Dış Göç Yönetimi ve Diaspora Politikalarının Oluşumu

DR. MÜŞERREF YARDIM

NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ

2005 yılında Belçika Liege Üniversitesinde Doğu Dilleri ve Edebiyatı Bölümünden mezun olduktan bir yıl sonra “École pratique des hautes études” enstitüsünde yüksek lisansını Tarih, Filolojik ve Dini Bilimler bölümünde tamamlamıştır. 2010 yılında Strazburg Üniversitesinde Doktora tezini bitirmiştir ve 2014 yılından bu yana Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Sosyoloji Bölümünde doktor öğretim üyesi olarak görev almaktadır.

**Müslüman Azınlıklara
Yönelik Ötekileştirme
ve Ayrımcılık**

23 Şubat – 13 Nisan
Her Cumartesi 10:00-12:00

2000’li yıllardan itibaren Avrupa’da dini azınlıklardan birini oluşturan Müslümanlar Avrupa toplumlarında “Öteki” olarak görülürken, Müslüman görünürlüğü de bir “sorun” olarak tartışılmaya başlanmıştır. Ancak Müslümanlara yönelik önyargı ve kalıp yargılar XX. Yüzyıl öncesine dayanmaktadır. Nitekim İslam’ın ortaya çıktığı tarihten itibaren Batı dünyasında İslam ve Müslümanlar hakkında olumsuz görüşler dile getirilmiştir. “Müslüman Azınlıklara Yönelik Ötekileştirme ve Ayrımcılık” başlıklı ders siyasetten medyaya, sanattan eğitime, sinemadan akademiye Avrupa toplumunun farklı alanlarında geliştirilen ve kökleşen Müslümanlar hakkındaki söylemlerin arka planında bulunan oryantalist düşüncenin “Hayali Doğu” kurgusunu somut örnekler üzerinden analiz etmeyi hedeflemektedir.

- Avrupa Toplumunun Sosyo-politik Yapısı
- Avrupa Toplumunun Dini Yapısı ve Dini Azınlıklar
- Oryantalist Düşüncenin Tarihsel Gelişimi
- Dini Çoğulculuk: Avrupa Tecrübesi

PROF. DR. FERHAT PİRİNÇÇİ

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

Bursa Uludağ Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler Bölümünde öğretim üyesi olan Prof. Dr. Ferhat Pirinçci aynı zamanda İnegöl İşletme Fakültesi Dekanı olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde, Yüksek lisansını ise Sosyal Bilimler Enstitüsünde tamamlamıştır. 2010 yılında aynı enstitüde "Orta Doğu'daki silahlanma girişimlerinin küresel ve bölgesel güvenliğe etkisi: Soğuk Savaş Dönemi" adlı Doktora tezini bitirmiştir, 2018 yılında ise Profesör unvanını almıştır.

**Suriye Mülteci Krizi:
Bölgesel Çabalar ve
Uluslararası Tepkiler**

27 Şubat – 20 Mart
Her Çarşamba 18:30-20:30

Bu seminerde Suriye krizinin insani boyutu, göç ve yerinden etme temelinde bölge ülkeleri bağlamında ele alınacaktır. Seminerde bölge ülkelerinin Suriye krizi kaynaklı göçe maruz kalmaları ve buna yönelik geliştirilen ve uygulanan politikalar karşılaştırmalı bir şekilde irdelenecektir.

2011 yılından itibaren bölge ülkeleri her ne kadar bu durumun farkında olsa da dünya genelinde krizin bu boyutuna yönelik bir duyarsızlık söz konusu olmuştur. Avrupa'ya göç etmeye çalışan Suriyelilerin 2015 yılının Eylül ayında Macaristan ve Makedonya sınırlarında yaşadığı trajedi ile beraber dünya kamuoyunda Suriye krizinin insani boyutuna yönelik daha fazla farkındalık oluşması söz konusu olmuştur.

Türkiye, Suriye krizinin insani boyutuna yönelik olarak krizin başından itibaren harekete geçmiştir. Zaman içinde Suriye krizinin insani boyutunda Türkiye'nin tedrici bir şekilde geliştirdiği ve uyguladığı politikalar bu konuda çalışan ilgili örgütler ve soruna muhatap olan bazı taraflarca takdir edilse de uluslararası alanda medya, akademi ve bazı karar vericiler tarafından göz ardı edilmiştir. Türkiye, Suriye ile uzun bir kara sınırına sahip olması, Suriye iç savaşındaki temel çatışma alanlarının ve Suriye'deki terör örgütlerinin Türkiye sınırına yakın yerlerde olması gibi nedenlerle Suriye krizinden en ciddi şekilde etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Krizin göç etkisi açısından ele alındığında Türkiye sadece bölge ülkeleri arasında değil dünya genelinde en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke konumundadır. Krizin büyüklüğüne karşın devlet mekanizmasının etkinliği ile imkân ve kaynaklarının efektif kullanılması, krizin olumsuz etkilerinin minimize edilmesinde Türkiye'nin en önemli destek unsurları olmuştur.

Türkiye'nin krize yaklaşımı detaylı olarak ele alınacak, aynı zamanda Irak, Ürdün ve Lübnan'ın yaklaşım ve uygulamaları karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

- Suriye Krizinin İnsani Boyutunun Genel Görünümü
- Irak'ın İnsani Krize Yönelik Yaklaşımı
- Ürdün'ün İnsani Krize Yönelik Yaklaşımı
- Lübnan'ın İnsani Krize Yönelik Yaklaşımı
- Türkiye'nin İnsani Krize Yönelik Yaklaşımı
- Krize yönelik Kurumsal Kapasite ve Çözüm Arayışlarının Karşılaştırılması

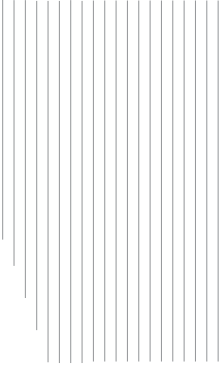
DR.

A. ZAFER SAGIROGLU

ANKARA YILDIRIM
BEYAZIT UNİVERSİTESİ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde Dr. Öğretim Üyesi olan Ali Zafer Sağıroğlu Lisans eğitimini ODTÜ Sosyoloji Bölümünde, Yüksek Lisansını Gazi Üniversitesinde almıştır. 2014 yılında Konya Selçuk Üniversitesinde "Türkiye'de Etnisite, Din ve Önyargı: Üniversite Öğrencileri Örneği" konulu Doktora tezini tamamlamıştır. Halen AYBÜ'de Göç Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü görevini de yürütmektedir.

seminer

**Uluslararası
Göç Politikaları ve
Türkiye Tecrübesi**

28 Şubat – 18 Nisan
Her Perşembe 18:30-20:30

Artan küresel ve bölgesel insan hareketlilikleri siyasi alanda ön plana çıkmaya başlamış ve buna bağlı olarak göç yönetimi önemli bir politika alanı haline gelmiştir. Yaşanan süreçte göç devletlerin sınırlarını aşan bir olgu olarak uluslararası iş birliklerini zorunlu hale getirmektedir. Türkiye bulunduğu konumu itibarıyla bu göç hareketliliğinden önemli ölçüde etkilenmektedir. Bu bağlamda Türkiye göç politikalarını geliştirirken; uluslararası hukuku ve evrensel insani değerler çerçevesine uygun bir göç politikası inşa etmeye çalışmaktadır.

Bu çerçevede, seminer dizisi içerisinde “Uluslararası Göç Politikaları ve Türkiye Tecrübesi” başlıklı seminerlerin temel amacı uluslararası göç tarihi ve politikalarını ele almak, konuyla ilgili temel kavramlar ile birlikte son yıllarda öne çıkan göç hareketlilikleri ve politikalarını ortaya koymaktır. Farklı din ve kültürlerin oluşturduğu medeniyetlerin göçe bakışı da incelenecektir.

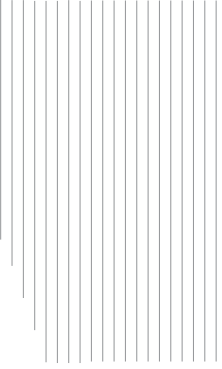
Ayrıca asırlardır çeşitli insan hareketliliklerine muhatap olmuş Türkiye'nin göç politikalarının tarihsel gelişimi incelenecektir. Programda öncelikle tarihsel süreç içerisinde Türkiye'ye yönelik göçler ve bu göçler karşısında geliştirilen politikalar ortaya konulacaktır. Ardından Türkiye'nin göç politikası ve bu politikanın dönüşümüne etki eden faktörler ele alınacaktır.

- Küresel İnsan Hareketliliklerine Genel Bakış
- Uluslararası Göç Politikaları: Tarihsel Süreç, Teori ve Politikalar
- Medeniyetler ve Göç
- Türkiye'nin Modern Dönem Göç Tarihi
- Türkiye'de Güncel İnsan Hareketlilikleri
- Türkiye'nin Son Dönem Göç Politikaları ve Yönetimi
- Göç, Toplumsal Kabul ve Güvenlik
- Gelecek Perspektifleri: Göç Politikalarının Olası Ekonomik, Siyasal ve Toplumsal Sonuçları

**PROF. DR.
MAHMUT HAKKI AKIN**

NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Sosyoloji Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapan Akın, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde Lisanını yapmıştır. Ardından Konya Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde yüksek lisansını tamamlamış, 2009 yılında "İşletmelerde duygusal zekânın üst kademe yönetimler ile astlar arasındaki çatışmalar üzerindeki etkileri" adlı Doktora tezini bitirip 2018 yılında sosyoloji alanında profesör olmuştur.

**Türk Diasporasında
Dil, Kültür ve Kimlik**

25 Şubat – 8 Nisan

İki haftada bir Pazartesi 18:30-21:00

Dil, insanlık tarihi boyunca kültürlerle ve kimliklere kaynaklık eden en temel unsurdur. Modernleşmeyle birlikte kitle toplumunun oluşmasında ve yönetilmesinde de dil politikalarına özellikle önem verildiği dikkat çekmektedir. Ulus devletlerin kültürü ve aidiyet üzerinden kimliği tek tipleştirme hedeflerine dil birliği dolayısıyla ulaşmaya çalıştıkları da tarihsel bir vakıadır. Öyle ki matbaanın icadından itibaren dilin tipografik sınırlarının tespit edilmesiyle ulus devletin reel ve muhayyel sınırlarının tespit edilmesi arasında doğrudan bir ilişki var olmuştur.

Modernleşmenin öncü ülkelerinin yanında modernleşme amacıyla hareket eden ülkelerde de dil konusunda benzer tecrübelerin yaşandığı tespit edilebilir. Özellikle yazı dilinin tek tipleştirici gücü, ulus devlet iktidarının kitleler üzerindeki hakimiyetini yansıtmıştır. Gelenekselliğin hâkim olduğu şifahi kültürün çözümlenmesi, aynı zamanda dil açısından var olan zenginliğin kaybolması anlamına gelmiştir. Gelişen teknik imkanlar dolayısıyla artan kültürel etkileşim dilleri de dönüştürmüştür. Yirminci yüzyılda sanayileşmiş ülkelere yoğunlaşan göç, çok kültürlülük tartışmalarını da beraberinde getirmiş ve çift dillilik, azınlık hakları ve farklı kültürlerin kendi varlıklarını devam ettirmeleri yönünde pek çok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Bu süreçten Türkiye de etkilenmiştir. 1960'lı yıllardan itibaren yoğunlaşan Avrupa'ya göç, Türkler'in kendi kültürlerini ve dillerini nasıl muhafaza edebilecekleri meselesini de ortaya çıkarmıştır. Büyük çoğunluğu Almanya'da bulunan Türk diasporasının en önemli kültürel meselelerinden birisi anadil meselesidir. Göç edilen topraklarda dördüncü nesle ulaşan Türklerin dil ile ilgili durumları başka milletlerden bazı farklılıkları içermektedir. Ancak Türkiye dışında yaşayan Türkler açısından durum bazı imkanlarla birlikte riskleri de içermektedir.

"Türk Diasporasında Dil, Kültür ve Kimlik" başlıklı seminerde sosyal bilimlerin söz konusu kavramlar etrafındaki birikimi dikkate alınarak özellikle Türkiye dışında yaşayan Türklerin anadil meselesine odaklanılacaktır.

- Antropolojik ve Sosyolojik Bir Mesele Olarak Dil-Kültür İlişkisi
- Modernleşme Sürecinde Kimlik, Aidiyet ve Dil
- Göç ve Çok Kültürlülük Tartışmaları
- Türkiye'den Dış Göçün Tarihi ve Sosyolojisi
- Çift Dilli Kültür, Kimlik ve Aidiyet Karmaşası
- Diasporada Nesiller Arası Dil ve Kültür Geçişi
- Diasporada Türkçe'nin Sürekliliği: İmkanlar ve Engeller
- Yeni Gelişmeler Bağlamında Diasporada Dil, Kimlik ve Kültürün Geleceği

PROF. DR. YUSUF ADIGÜZEL

İSTANBUL
ÜNİVERSİTESİ

Eskişehir Anadolu Üniversitesinde Basın ve Yayımcılık bölümünde Lisansını bitirdikten sonra Sakarya Üniversitesi Sosyoloji bölümünde Yüksek Lisansını tamamlamıştır. "Kimliğin Korunmasında ve Üretmesinde Türk Derneklerinin Rolü, Almanya/Köln Örneği" adlı Doktora Tezini 2004 yılında savunan Prof. Dr. Yusuf Adıgüzel İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Sosyoloji Bölümünde Öğretim Üyesi olarak görev almaktadır.

Türk Dış Göç Tarihi ve Türk Diasporasının Oluşumu

23 Şubat – 13 Nisan
Her Cumartesi 10:00-12:30

Bu seminerin amacı 19. yüzyıl sonunda Amerika kıtasına göçlerle başlayan Modern dönem Türk dış göçünü ve Türk diasporasının oluşumunu incelemektir. Türk diasporası büyük oranda göçlerle oluşmaktadır. Tarihsel diaspora olarak ifade edilebilecek jeopolitik değişimlerle oluşan topluluklar da vardır. Modern dönem Türk diasporasının oluşumunun yaygın olarak 1961 yılında Federal Almanya ile imzalanan işgücü göçü anlaşması ile başladığı bilinir. Sonrasında Türkiye, Avusturya, Hollanda, Belçika, Fransa, İsveç ile benzer anlaşmalar imzalamıştır. ABD, İngiltere ve Avustralya'ya göçler karakteristik olarak işgücü göçü anlaşmaları dışında farklı dinamikler taşımaktadır. Ekonomik temelli işgücü göçünden farklı olarak Türk dış göçünde iltica ve düzensiz göçlerin de olduğu bilinmektedir. Arap ülkelerine göçler ve özellikle Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerine göçler, Türk diasporası başlığı altında ele alınmalıdır. Bugün yaklaşık olarak 5 milyonu Avrupa ülkelerinde olmak üzere, Türk diasporasının büyüklüğünün yaklaşık 6 milyonluk bir nüfusa ulaştığı tahmin edilmektedir.

Bu seminerde nüfus ve etki bakımından Türk diasporasının en güçlü olduğu ülkeler başta olmak üzere 10 ülkedeki Türk toplumu incelenecektir. Her bir ülke için göçler dönemsel olarak analiz edilecek, ülkelerin göçü çeken politika değişimleri ile beraber Türk toplum profili incelenecektir. Türk göçmenlerin diasporalaşma süreçleri karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir.

- Türk Dış Göçü
- Türk Diasporasının Genel Görünümü
- Almanya
- Fransa ve Avusturya
- Hollanda ve Belçika
- İngiltere, İsviçre ve İskandinav Ülkeleri
- ABD, Avustralya ve Kanada
- Körfez ve Arap Ülkeleri ve BDT (Türk Cumhuriyetleri)

DR.
NECDET SUBAŐI

MİLLİ EĞİTİM
BAKANLIĐI

seminer

**Türk Diasporasında
Dini Kimlik**

21 Şubat – 11 Nisan
Her Perşembe 18:30-20:30

Bu seminerde başta Avrupa olmak üzere artık Dünyanın hemen her yerinde hayatlarını sürdüren Müslüman Türkler dini kimlikleri temelinde ele alınacaktır. Seminerde, din ve kimlik arasındaki iç içe geçmişliğin İslam ve Müslümanlar özelinde nasıl işlediği, özellikle Türk diasporası örneğinde yaşanan deneyimlerin bugün bize neler söylediği; dolayısıyla dini kimliklerin geleceği üzerine yeni birtakım projeksiyonlar geliştirilirken eldeki veri ve gözlemlerin nasıl okunması gerektiği, bugün bir hayli çeşitlenmiş diasporik tecrübenin ortaya çıkardığı sorunların nasıl aşılabileceği konusunda dini ve entelektüel arayışlar ele alınıp tartışılacaktır.

Bugün pek çok Müslüman Türk, içinde dışlama, ayrımcılık, İslamofobi ve ırkçılık gibi kavramların yer aldığı ağırlaştırılmış bir gerilim edebiyatının parçası olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda Türk diasporasında asimilasyon kavramı kimliğin maruz kaldığı maddi ve manevi şiddetin türlü biçimlerini yansıtmak üzere sıkça kullanılmaktadır. 'Avrupa İslami' ve onunla birlikte eş zamanlı olarak devreye sokulan İslamofobi, Müslüman Türklerin kimlik bileşenlerinin korunmasına yönelik duyarlılıkların güçlenmesinde etkili olmaktadır.

Göçmen Müslüman nüfusun bugün Avrupa başta olmak üzere Dünyanın hemen her yerinde yaladığı diasporik tecrübe, kimlik sorununun artık bundan sonra daha da dikkatle takip edilmesi konusunda ilgili paydaşlara ağır sorumluluklar yüklemektedir. Eritme ve kendi kimlikleriyle karşı karşıya getirilme süreçleri sıkça fark edilen bir stratejinin ürünüdür.

Bu seminerin amacı kimlikle din arasındaki karşılıklı ilişkisinden hareketle Türk diasporasında yaşanan belli başlı gerilim ve gerginlikleri ele almaktır. Bu seminer söz konusu problemlerin anlaşılması, çözümüne ilişkin yol ve arayışların gözden geçirilmesi ve başka diğer diasporik deneyimlerle karşılaştırma yapılması gibi pek çok nokta üzerinden Müslüman Türk varlığının geleceğine ilişkin beklentileri müzakere etme ve soğukkanlı bir şekilde mevcut

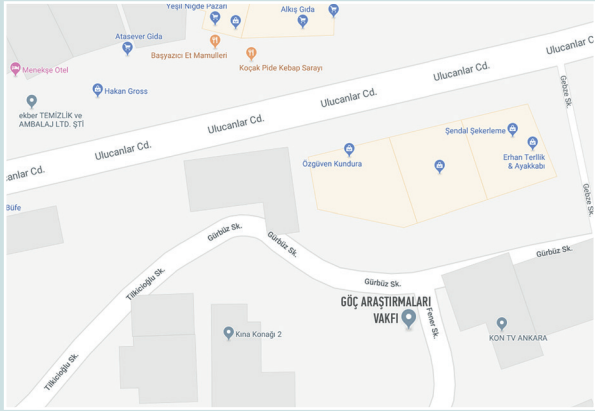
durum analizinin imkanlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Türk diasporasında dinin kimlik inşasındaki rolünü incelerken sünni aidiyetin yanında alevi kimliği ve süryani topluluk gibi Türk diasporasının parçası olan gayri müslim kimlikler de incelenecektir. 19. yy sonunda Amerika'ya gerçekleşen göçler ile yirminci yüzyıldaki göçlerdeki kimlik değişimleri karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir.

Seminer boyunca öğrencilerin verilen literatürü okuyarak derslere aktif olarak katılımları beklenmektedir.

- Kimlik nedir? Kimlik tartışmaları
- Türk diasporasında din
- Göçmenin dini dünyası, İslam'da "dış dünya" tasvir ve tahayyülü
- Diasporik kimlik ve farklı deneyimler
- Kimlik tartışmalarının üzerine oturduğu tarihsel ve kültürel müktesebat
- Kimliğe yönelik tehditler: asimilasyon, İslamofobi, Ayrımcılık vs.
- Diasporik kimliğin bileşenleri, aidiyet, Türkiye ve Batı algısı
- Cemaatler, topluluk ve teşekküller
- Avrupa İslamı Tartışmaları
- İslamofobi, Manipülasyon stratejileri ve Korunma Refleksleri

GÖÇ ARAŞTIRMALARI VAKFI

Sakarya Mah. Fener Sok. No 5
Altındağ/ Ankara

Tel. 0 312 473 79 11-12-13

Fax: 0 312 473 79 14

www.gocvakfi.org

info@gocvakfi.org

ihtisas@gocvakfi.org